

Chęć nieszczerólna i moc
umiarkowana, czyli polska droga do
euro – wprowadzenie do dyskusji

Dr Maciej Krzak

Uczelnia Łazarskiego i CASE

V Konferencja ZPPMB, Serock, 22 maja 2013

Uzasadnienie panelu

- Wypowiedzi premiera
 - Czy to jednak nie jest temat zastępczy ?
- Burza medialna
 - Znowu jest sensacja
- Ekonomiści dali się złapać i debatowali do długiego weekendu
 - To my też dywagujemy

Podstawowe korzyści przyjęcia euro

- Przede wszystkim na poziomie mikroekonomicznym
- Likwidacja ryzyka kursowego
 - Większa przewidywalność rachunku ekonomicznego: przychodów i kosztów
 - W tym rachunku inwestycyjnego
 - Impuls dla wymiany towarowej i inwestycji bezpośrednich
 - Integracja krajowego rynku finansowego z rynkiem w strefie euro
- Wyeliminowanie ryzyka wybuchu kryzysu walutowego
 - Musiałby wystąpić na szczęblu strefy euro czyli kryzys euro

Podstawowe koszty przyjęcia euro

- Głównie na poziomie makroekonomicznym
- Utrata niezależności przez politykę pieniężną
 - Koniec ze stabilizowaniem koniunktury za pomocą stóp procentowych (bo w gestii EBC)
 - Koniec z wahaniami kursu jako stabilizatorem szoków zewnętrznych
 - Problemem zaburzenia asymetryczne:
 - Takie, które uderzają w wybrane kraje w tym Polskę
 - Takie, które uderzają we wszystkie kraje, ale nierównomiernie

Bilans korzyści i kosztów przed kryzysem globalnym

- **Korzyści wyższe od kosztów**
- Raport NBP z 2004 r.
 - dynamika PKB wyższa o 0,2 - 0,4 punktu procentowego niż w scenariuszu pozostawania poza strefą euro.
 - Po 20 latach PKB wyższy o około 8% niż w scenariuszu pozostawania poza strefą euro
- Raport NBP z 2008 r.
 - poziom PKB byłby o 7,5% wyższy od PKB w scenariuszu pozostawania poza strefą euro
 - 90% korzyści zrealizowane w ciągu 10 lat
 - Oznacza to dynamikę PKB wyższą o ok. 0,6% rocznie niż bez przyjęcia wspólnej waluty

Aspekt samego kryzysu

- Przed kryzysem strefa euro najbardziej zrównoważonym obszarem w świecie
- Euro przestało być synonimem stabilności
 - Większa rezerwa dotychczasowych entuzjastów w Polsce
 - Wzrost samooceny polskiej polityki makroekonomicznej
 - Czy rezygnować z jej niezależności ?

Aspekt remontu

- Wprowadzenie zabezpieczeń przed powtórzeniem podobnego kryzysu
 - Czy osiągnięto masę krytyczną ?
- Przyszłość strefy euro
 - Unia bankowa
 - Unia fiskalna
 - Unia polityczna
- Czy chcemy ją współkształtować, czy obserwować co z tego wyniknie ?
 - Co to oznacza dla Polski ?

Uwarunkowania polityczne

- Nie ma większości parlamentarnej do nieuchronnej zmiany Konstytucji w tym Sejmie
 - w przyszłym zapewne też nie będzie
- Jak to obejść ?
 - Transakcja wymienna
 - Premier nie wyklucza referendum żądanego przez PiS
 - Liczy na niską frekwencję – dlaczego ?

Sondaż CBOS ze stycznia - lutego 2013 r.

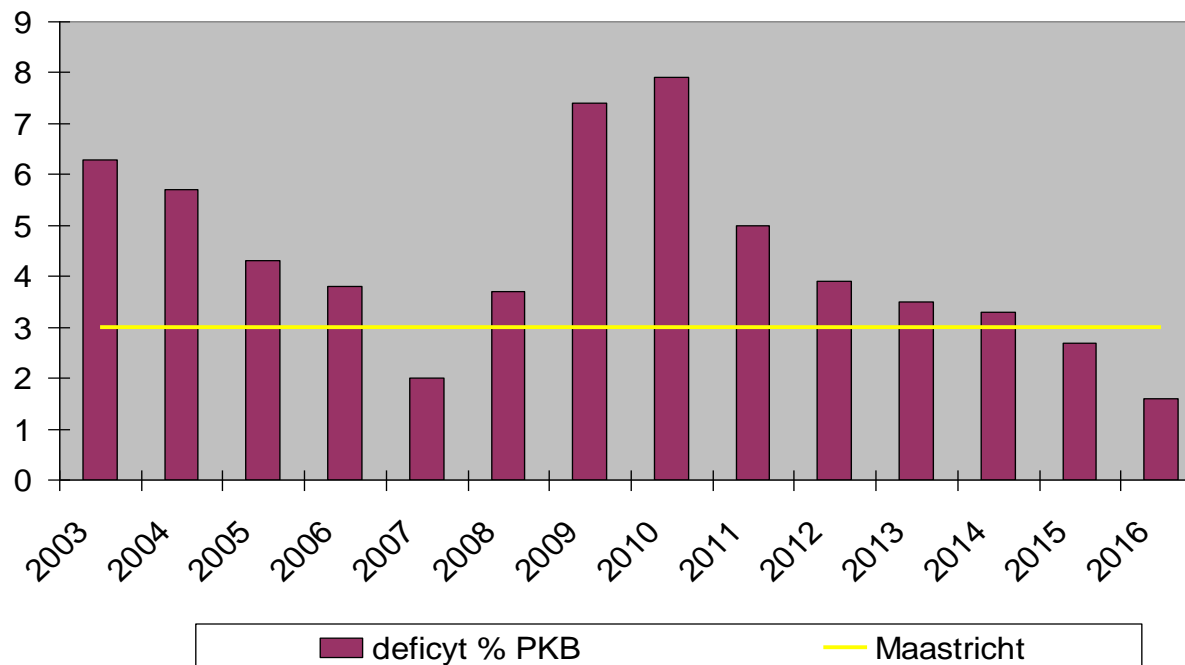
- Kto za, kto przeciw ?
 - 64 proc. Polaków sprzeciwia się wprowadzeniu euro w naszym [kraju](#)
 - 29 proc. popiera
- 71 proc. ma świadomość, że nasz kraj nie spełnia jeszcze wszystkich [warunków](#) koniecznych do przyjęcia euro
- Kiedy ?
 - 79 proc sądzi, iż nie należy się z tym spieszyć
 - 17% - przyjmijmy szybko

Kto to powiedział ?

- *„...chcemy do niej wejść, po pierwsze wykorzystując czas do roku 2015 na wypełnienie wszystkich warunków wymaganych z tytułu Maastricht. Podejmiemy decyzję, według mnie, po wyborach roku 2015 - będzie to rok wyborów i prezydenckich, i parlamentarnych”*
- Prezydent Polski, Paryż, 7 maja 2013 r.
- *"Niezłym hasłem na dzisiaj jest: niespecjalnie się spieszyć z wejściem do strefy euro, ale spieszyć się z przygotowaniem gospodarki, lecz bez złudzeń, że uda się to zrobić w ciągu kilku, mam nadzieję, że nie będzie to kilkunastu lat"*
- minister finansów, 19/04/13

Kryteria nominalne – ciągły problem z kryterium fiskalnym

- Prawie zawsze zbyt optymistyczne prognozy rządu
- Nie przyjmuje się krajów objętych procedurą nadmiernego deficytu
 - Może uda się umknąć spod jej pręgierza w 2015 r.

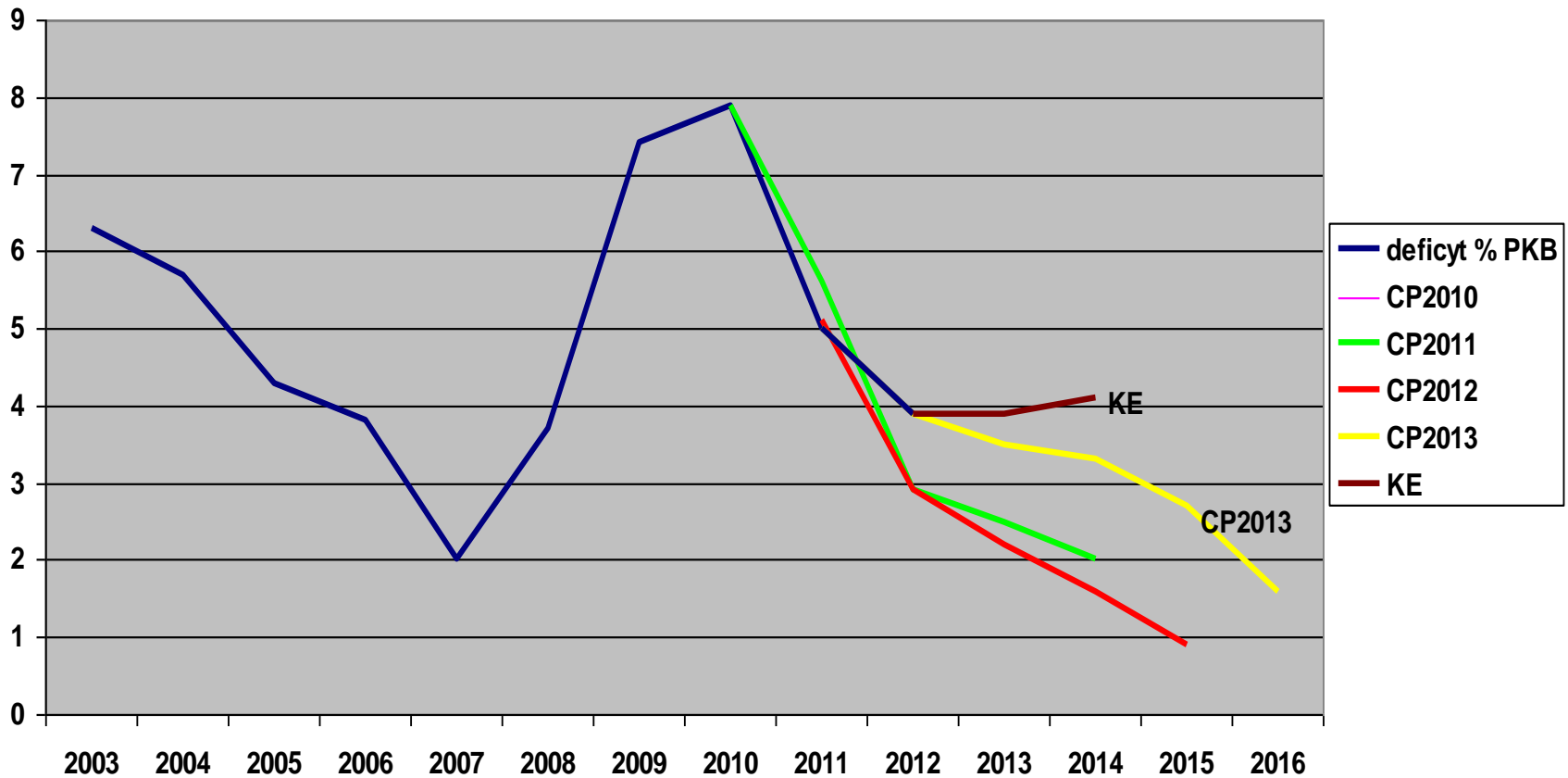
Źródło: GUS, Program Konwergencji – Aktualizacja 2013
MKRZAK dla budownictwa

Może chęć jest z nami, ale czy moc ?

- To były argumenty opisujące chęć przyjęcia wspólnej waluty
- A czy możemy ?
 - Konwergencja nominalna
 - Konwergencja realna
 - Konkurencyjność międzynarodowa

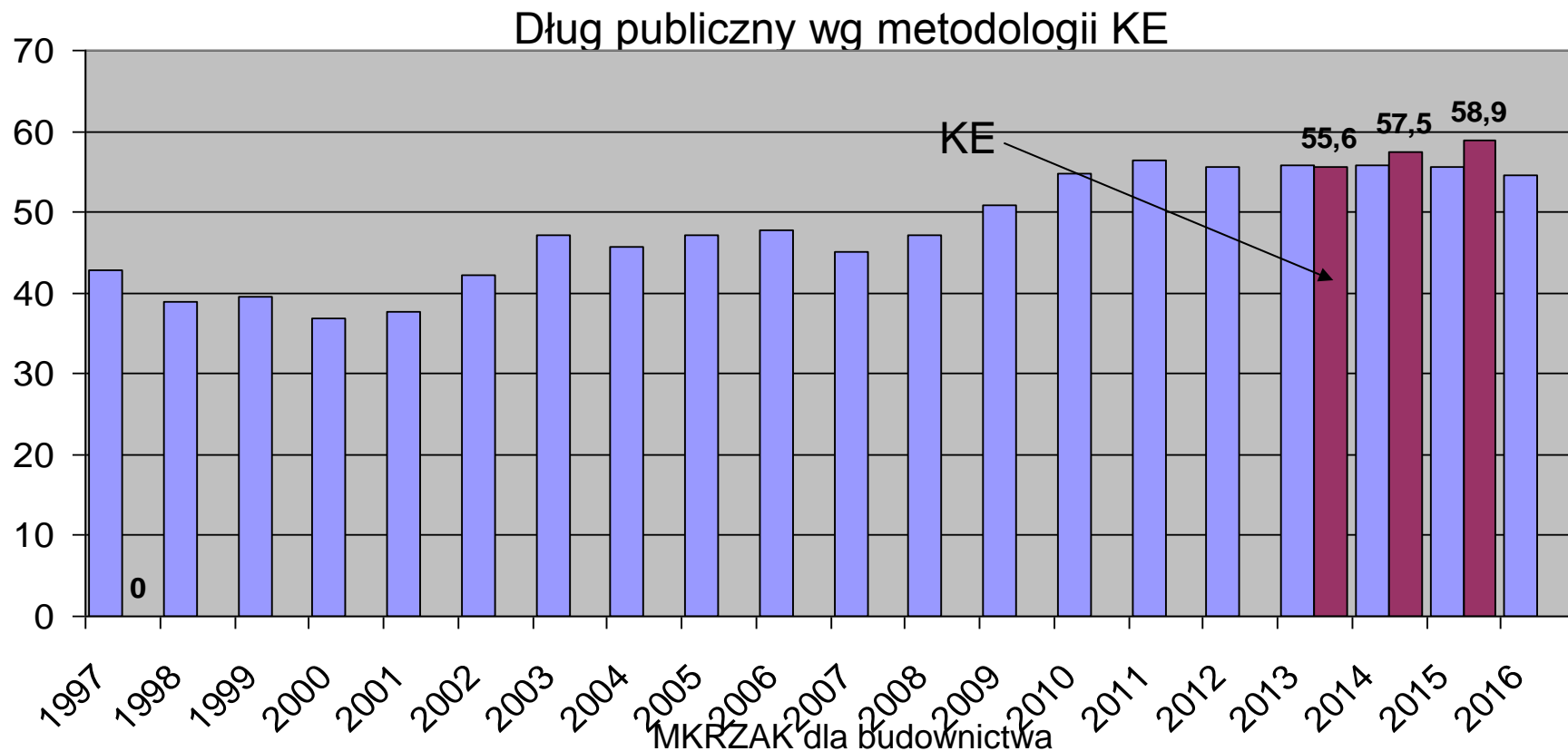
Rząd tnie deficyt a Komisja wątpi

Deficyt SFP a programy konwergencji , % PKB

Dług publiczny - Flirt z kryterium z Maastricht

- Prognozowana stabilizacja długu publicznego, ale nie jego spadek w najbliższych latach
- Komisja wątpi
- *"Bezpiecznie by było, żeby Polska przystępując do strefy euro miała poziom długu publicznego w relacji do PKB poniżej 40 proc., albo, chociaż była na ścieżce zbliżającej nas do tego poziomu" – powiedział Rostowski.*

ERM 2 – przedsiöonek do... czy samo... ?

- *„Bardzo nie lubię systemu ERM2, uważam, że powinniśmy (...) mówić o tym, że to jest bardzo poważna bariera, która uniemożliwi Polsce (...) wchodzenie do strefy euro. - Polska powinna jasno mówić, że nie wchodzi do ERM2 (...). Chcecie nas w euro, zaproście, ale bez tego kryterium”*
- [Marek Belka, debata u prezydenta RP]
- *„Gdybyśmy zdeklarowali, jaki jest graniczny kurs waluty, którego musimy bronić, to na pewno rynek chciałby to sprawdzić. To jest tak, jakbyśmy zapraszali do spekulacji wszystkich inwestorów na całym świecie”*

Konwergencja realna

- PKB na mieszkańca wg siły nabywczej ciągle dużo poniżej średniej w UE
 - ale Estonia – 67%; Słowacja – 73% w środku
 - czy to przeszkoda ?
- Elastyczny rynek pracy w Polsce
 - Duży udział stanowienia płac na poziomie zakładu pracy
 - Długookresowa dynamika z grubsza zgodna z dynamiką wydajności pracy
 - Wysoki udział elastycznych form zatrudnienia w porównaniu z innymi krajami strefy euro

Konkurencyjność Polski a strefy euro

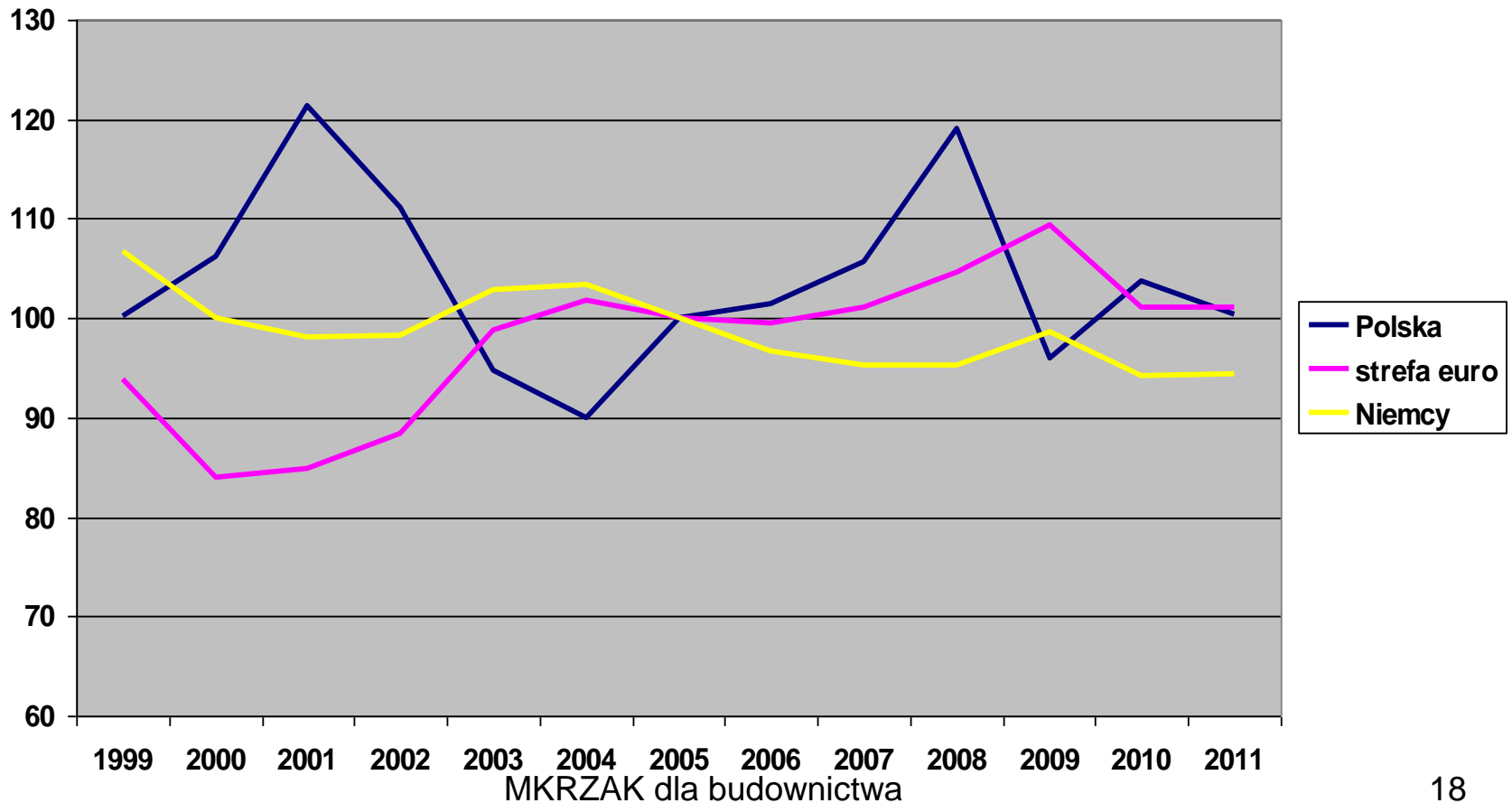
- bardziej proefektywnościowa struktura podatków
- niższe obciążenia podatkowe niż w strefie euro

	udział podatków w PKB	Niejawna stopa podatkowa		
		pracy	konsumpcji	kapitału
Polska	32,4	32,2	20,8	18,3
UE17	39,5	37,7	19,4	28,9

Konkurencyjność międzynarodowa – damy radę !

REKW zgodnie z teorią kursu parytetu siły nabywczej powinien się wzmacniać

Realny efektywny kurs walutowy oparty o jednostkowe koszty pracy, 2005 = 100, (+) oznacza
wzmocnienie

Źródło: Eurostat

Pytania do panelu

- Czy wyznaczyć datę docelową (u władz przeważa pogląd, że najpierw należy spełnić kryteria członkostwa, do 2015 r.) ?
 - Z jednej strony ryzyko kompromitacji
 - Przykład: niefortunna deklaracja premiera z września 2008 r.
 - Z drugiej strony motywuje i ogniskuje działania
- Jaki są argumenty za szybkim wejściem a jakie za odłożeniem ?
 - Czy czekać aż strefa euro się wyremontuje ?
 - Czy silnej gospodarce w ogóle potrzebne jest euro ?
- Co trzeba w związku z tym zrobić ?
- Kryzys zadłużenia w strefie euro wydaje się być chwilowo opanowany. Dokonywany jest remont. Jakie jest jednak w dalszym ciągu ryzyko samej strefy euro ?
- Czy ewentualny kryzys nie pociągnie bardziej Polski w dół, kiedy przyjmie wspólną walutę niż kiedy pozostanie poza nią ?
 - Rola bliskich związków gospodarczych ze strefą euro

Jeszcze poczekamy i może doczekamy

Dziękuję wszystkim za udział w dyskusji !

